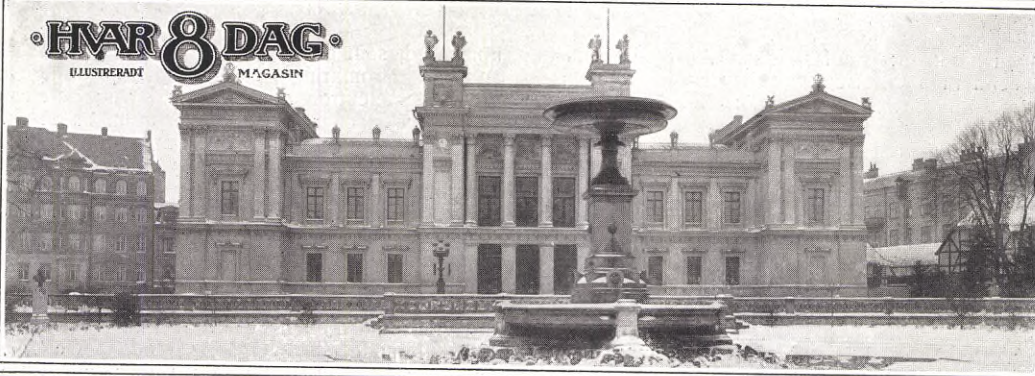

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

LUNDS UNIVERSITET. — FOTO. RAHMN, LUND.

24:DE ÅRG.

DEN 7 JANUARI 1923

N:O 15.

Foto. Kaufern, Sthlm.

Mamma Siegbahn

Klick: Göts Ribbyrd & Klichéanstalt, Östg.

Nyligen har k. m:t stadfäst filosofiska fakultetens i Uppsala enhälliga kallelse av hittillsvarande professorn i fysik vid universitetet i Lund d:r Manne Siegbahn att i samma ämne vara professor vid universitetet i Uppsala på den efter prof. Granqvist lediga platsen. Det är tredje gången Siegbahn utan ansökan erhållit kallelse till professur: första gången var i juni år 1919, då han av sakkunnigkommissionen för återbesättandet av ordinarie professuren i fysik vid tyska universitetet i Prag erhöll enhälligt erbjudande om kallelse till nämnda befattning; andra gången var på hösten nämnda år, då han lika enhälligt kallades av universitetsmyndigheterna i Lund till den då efter Johannes Rydberg lediga professur han sedan januari 1920 hittills innehaft. Ett förtärdigt vittnesbörd alltså om hans framstående forskarrang.

Karl Manne Georg Siegbahn är född i Örebro den 3 december 1886. Föräldrarna voro stations-skrivaren därstädes, sedermera stationsinspektoren Nils Reinhold Georg Siegbahn och hans maka Emma Zetterberg. Fädernesläkten härstammar ursprungligen från det då svenska Stralsund, men har i nära två hundra år varit bosatt i det nuvarande Sverige. Efter att år 1905 ha avlagt mogenhetsexamen vid högre realläroverket i Stockholm kom han i januari följande år som student till Lund, där hans skicklighet som experimentator genast ådrog sig Johannes Rydbergs uppmärksamhet, så att han redan vid slutet av samma år i egenskap av e. o. amanuens fästes vid Fysiska institutionen, där han sedermera blev ordinarie amanuens 1908 och assistent 1910, i vilken sistnämnda egenskap han kvarstod, tills han från och med höstterminen 1915 erhöll oavbrutna professorsförordnanden som vikarie för Rydberg under dennes sjukdom. Efter att i början av år 1908 ha avlagt filosofie kandidatexamen begagnade han sig av sommarferierna samma och följande år till studier jämväl vid Göttingens och Münchens universitet resp., avlade 1910 filosofie licentiatexamen samt försvarade år 1911 för filosofisk doktorsgrad en avhandling med titel "Magnetische Feldmessung", vilken emellertid naturligtvis icke handlade om något slags "magnetisk" fältmätning, utan om mätning av magnetiska fält. Denna i förening med hans tidigare förtjänstfulla undersökningar av elektriska svängningar och hans uppfinning av laseografen, ett nytt instrument, varmed han studerade växelströmmar och variabla strömmar, föranledde även hans förordnande till docent i fysik. På sommaren 1911 företog han en studieresa till Paris och Berlin, promoverades 1912 till filosofie doktor och företog sommaren 1914 en ny studieresa till Paris, som han fortsatte till Heidelberg, varifrån världskrigets utbrott tvang honom att återvända hem.

Vid denna tid är det Siegbahn på allvar kommit in på de forskningar rörande elementens högfrekvens-(Röntgen-) spektra, som inom kort gjorde hans namn berömt i hela den vetenskapliga världen och som ingå som ett viktigt led i nutidens underbara materie-utforskning. Med det begränsade utrymme, som här står till buds, torde det vara ett hoppöst företag att söka bibringa läsaren någon egentlig föreställning om dessa forsknings varelse metoder eller detaljerade resultat. De, som intressera sig härför hänvisas till Siegbahns egen ypperliga framställning av hela röntgenspektral-forskningens nuvarande läge i Svenska Fysikersamfundets årsbok "Kosmos" år 1921. I sitt samma år utgivna förträffliga allmänfattliga arbete om "Elektricitet, materia, energi" får man så än vidare veta, huru denna forskning låter sig inpassa i de nyaste lärorna om atomstrukturen. I likhet med de optiska spektra måste på grundvalen av Niels Bohrs atomteori, enligt vilken varje atom är

uppbyggd, som ett solsystem med en atomkärna som sol och däromkring i cirkel- till ellipsformiga banor kretsande elektroner som planeter, röntgenspektra tillskrivas en energiomsättning i atomens inre. Skillnaden är, att de optiska spektra utsändas vid elektron-omlagringar i atomsystemets yttre delar, under det röntgenspektra uppstå vid övergångar mellan de innersta, resp. inre elektronbanorna. Då dessa inre banor på grund av närheten till kraftkällan äro mera energirika än de yttre, bli de omsatta energimängderna också större och ge upphov till vågor med hög frekvens, d. v. s. kortare våglängder. I själva verket äro gränserna mellan de två arterna av spektra emellertid ilytande och övergå i varandra. Gentemot de optiska spektra förete dock röntgenspektra en enklare byggnad, som dessutom högst obetydligt förändras från element till element. Genom Barclas undersökningar voro av dessa två grupper spektrallinjer, de s. k. K- och L-serierna, bekanta. Utom dessa båda ytterst enkelt byggda serier uppvissade Siegbahn, att det fanns ännu en serie, M-serien, lika enkelt sammansatt, men av något större våglängd. Med de två andra serierna delar den egenskapen att på ett regelbundet sätt förskjutas från element till element. I själva verket kan ett elements s. k. atomnummer utrönas ur dess röntgenspektrum och då detta nummer i sin tur bestämmer dess kemiska egenskaper, har man i denna undersökningsmetod vunnit ett enkelt och säkert medel att identifiera grundämnena. Genom studium av det enskilda elementets röntgenspektrum och grupperingen av dess spektrallinjer, erhåller man därjämte värdefulla upplysningar rörande atomsystemets byggnad och inre processer.

Av de tre seriegrupper, som vi känna hos elementens röntgenspektra, kan man, framhåller Siegbahn i sitt ovan nämnda arbete, med stor säkerhet påstå, att den första, representerande de kortaste kända våglängderna inom respektive atoms spektrum, uppkommer, då en elektron återkastas till den innersta av alla de möjliga banorna. Denna innersta bana motsvarar ett s. k. energikvantum. Förekomsten av mer än en linje i denna grupp må tydas så, att elektronen kan starta från banor med två eller flera energikvanta. Den andra gruppen, L-serien, alstras däremot då en elektron utifrån en yttre bana återkastas till den näst innersta, motsvarande två energikvanta. De olika linjerna i denna grupp hänföra sig så till startbanor med tre eller flera energikvanta. Fortsättningen av schemat ger sig själv och att denna uppfattning icke är en fri fantasikonstruktion har ådagalagts genom de i Lund utförda noggranna mätningarna. Det har visat sig möjligt att av observationerna bestämma en serie elektronbanor i atomens inre, definierade genom sitt energiinnehåll och ur vilka energibanor man så genom användande av den Einsteins lag, för vilken han i år fått mottaga Nobelpriset i fysik, kan beräkna hela systemet av frekvenser, som atomen utsänder inom röntgenstrålarnes gebiet.

Det nämndes ovan att man med tillhjälp av röntgenspektra kan avgöra om ett visst uppgivet grundämne förekommer i ett prov. För detta ändamål har Siegbahn tillsammans med två lärjungar utexperimenterat en särskild spektralanalytisk utrustning, varigenom hela det för analysen erforderliga våglängdsområdet kan registreras med endast tvenne upptagningar, vardera om ca två timmar. Med två dylika spektrogram kunna i regeln påvisas alla de i provet ingående element, från natrium till uran, som förekomma i större mängd än några tionedels procent.

Sedan år 1914 är Siegbahn i äktenskap förenad med K-rin Evelina Högbom, dotter av sjökaptenen Karl Högbom och hans maka, född Lundqvist.

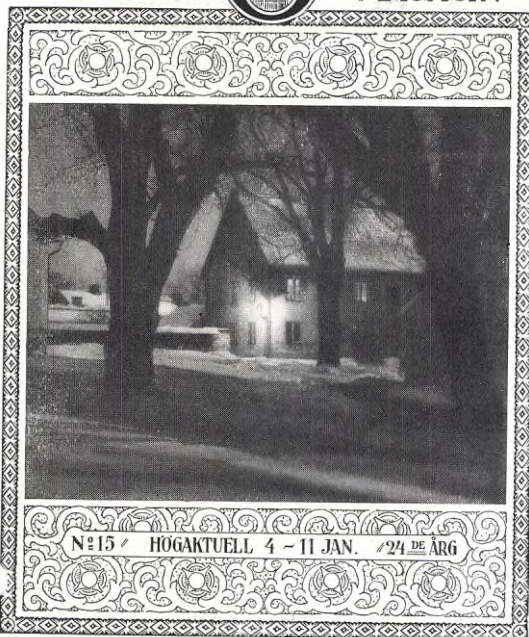

Till bild å sid. 229.

Sverige deltagar som bekant med en egen paviljong å den pågående stora jubileumsutställningen Rio de Janeiro och denna paviljong blev den 12 oktober invigd. Man kunde därvid konstatera att den svenska avdelningen stod sig gott i tävlan med de andra nationernas utställningar och den har också blivit föremål för synnerligen fördelaktiga omnämmanden. Av flera tecken att döma synes Sveriges deltagande i denna stora utställning bli av stor betydelse för våra affärsförbindelser med Sydamerika. Förslag ha väckts att utställningen, som officiellt skulle hållas öppen till 1 april 1923, skulle pågå ytterligare en tid framåt. Något avgörande beslut härom torde emellertid icke bli fattat förrän vederbörande äro i tillfälle att beräkna det ekonomiska resultatet av de närmast kommande månaderna, som väntas bli de mest givande.

Generalkommissarie för vår avdelning är som bekant kapten E. A. Bernström.

7 Januari 1923 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 15
 I brun dubbeltonfärg.

"Sockenstugan", en stämningsfull och vacker kvällsidyll från Nyköping av fotograf Eric Kling, Nyköping.

August Strindbergs mäktiga drama "Gustav Vasa", kanske det märkligaste av alla hans historiska skådespel, framfördes den 29 december på Svenska teatern och blev en utomordentlig framgång.

"Gustav Vasa" hade sin upremiär år 1899 på samma scen, där det nu återupptagits, och då innehades huvudrollerna av Emil Hillberg, Tore Svenberg och Anders de Wahl som respektive Gustav Vasa, Göran Persson och prins Erik, en rollbesättning som bättre än någon var egnad att giva full rättvisa åt det storstilat anlagda och genomförda diktverket. Redan detta första uppförande blev en stor framgång, en av de icke alltför många sceniska segrar diktaren själv fick uppleva. Den sceniska gestaltningen nu vid återuppförandet hade många och stora förtjänster om också icke jämförliga med uppremiären. Herr Gunnar Klintbergs Gustav Vasa främst saknade sålunda företrädarens pondus och imponerande styrka men var dock av god dekorativ verkan, Gösta Ekmans prins Erik var däremot en intressant studie och Ivan Hedqvist gav en fängslande bild av den äldre Mäster Olof. Fru Pauline Brunius var en skön och ståtlig drottning. Fröken Inga Tidblad gjorde mjukt och vackert dalamannen Måns Nilssons dotter Barbro och fröken Asta Billig likaså Karin Månsdotter.

Uppsättning och regi vore utan vank. Teaterns ledning förtjänar allt erkännande för återupptagandet av ett Strindbergskt storverk i dessa tider då de flesta teaterchefer synas lida av tvångsföreställningen att publiken saknar sinne för verkligt stor dramatik. Ett flertal exempel från senaste tid ha dock givit tydliga bevis för motsatsen.

"GUSTAV VASA"-REPRISEN
 PÅ SVENSKA TEATERN I
 STOCKHOLM. Scen nr 3 akten.
 Herr Gunnar Klintberg (Konung
 Gustav I) och Fru Pauline Brunius
 (Drottning Margaretha
 Leijonhufvud)

Foto. Almborg & Prinitz, Sthlm.

Kliché: Göta Rithyrä & Klichéanstalt, Öbg.

AUGUST STRINDBERGS "GUSTAV VASA" I NY UPPSÄTTNING Å SVENSKA TEATERN.

FRÖN. *Fotografier.*
SCEN UR 5:TE AKTEN. Fr. v. Fru Pauline Brunius (Drottning. Margaretha Leijonhufvud), herrar Gunnar Klumborg (Konung Gustaf V), John Brunius (Engelbrekt) Gösta Ekman (Prins Erik), Ivan Hedqvist (magister Olaus Petri) — Text å sid. 227.

Samma år *Gustav Vasa* för första gången uppfördes — 1899 — utkom även första numret av *Hvar 8 Dag*, daterat 1 oktober 1899. — I december s. å. återgävo vi ett nytt porträtt av *August Strindberg*, som just då återvänt till fosterlandet och bosatt sig i sin födelsestad. I den korta texten till porträttet nämnas "hans historiska skådespel "Gustaf Vasa" och "Erik XIV" vilka nyligen uppförts i hufvudstaden och mottagits med lifligt bifall. För närvarande lär *Strindberg* vara sysselsatt med ännu ett historiskt dramatiskt arbete, "Gustaf II Adolf". Så långt tillbaka i tiden går H. 8 D. *August Strindberg* visade vid olika tillfällen välvilja mot *Hvar 8 Dag*, åt vilken han bl. a. anförtrödde första utgivandet — som följetong — av

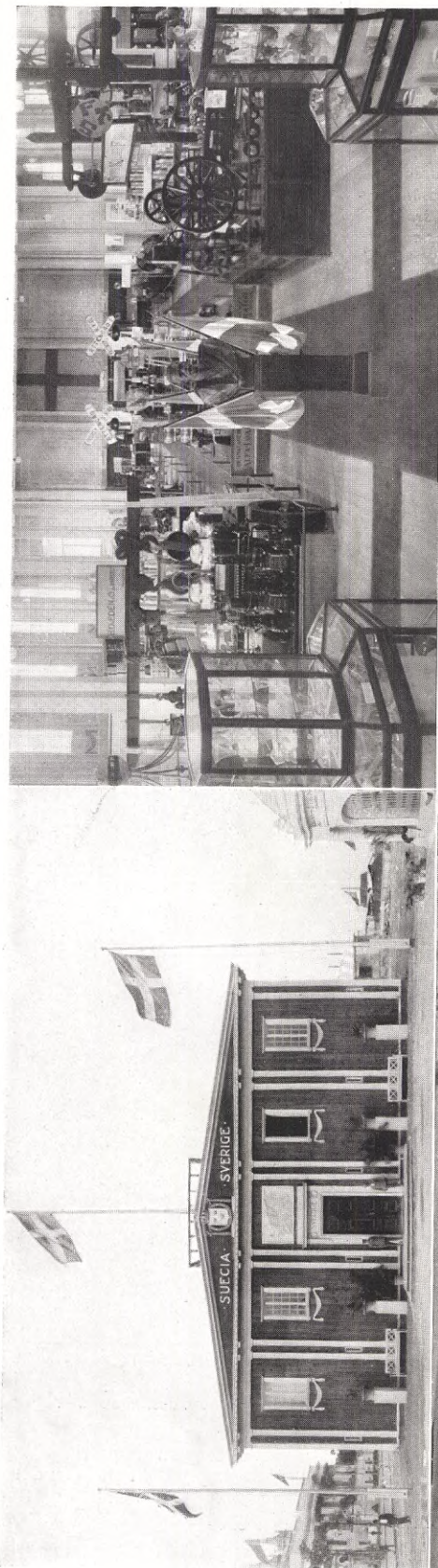
"*Taklagsölet*", och liksom han, så ha också under årens lopp de flesta av Sveriges främsta författare och författarinnor medarbetat i vår tidning och den stora bildningsintresserade allmänheten har med samma välvilja följt *Hvar 8 Dags* utveckling och framgång.

*

Vi komma även i framtiden att upprätthålla kontakten mellan våra läsare och tidens bärande förmågor inom den andliga kulturen och lämna därvid alltid det bästa utbytet utan all överdrivet braskande reklam, i det vi avstå till dem, som så behöva, att begagna sig av ovederhäftiga reklamuppgifter och andra tricks.

SVERIGE Å JUBILEUMSUTSTÄLLNINGEN I RIO DE JANEIRO.

HVAR 8 DAG

SVERIGES UTSTÄLLNINGS-
BYGGNAD:

Exteriör och interiör.

Därunder:

DEN SVENSKA UTSTÄLLNINGEN INVIGES: Vi nämner teknna: 1. Republikens president, Dr. Epitacio Pessoa. 2. Utställningens generalkommisarie, prefekten i Rio, Dr. Carlos Sampaio. 3. Regeringens delegerade vid utställningen, Dr. Ferreira Ramos. 4. Generaldirektören för den utländska avd. Dr. Alfredo Niemeyer. 5. Sveriges minister i Brasilien Johan Paaues. 6. Sveriges generalkommisarie, Kapten Erik Bernström. 7. Chefen för militära polisen i Rio, General Silva Pessoa. 8. Danmarks minister i Brasilien, Otto Carl Mohr.

9. Argentinas minister i Brasilien, Dr. Mora y Arango.

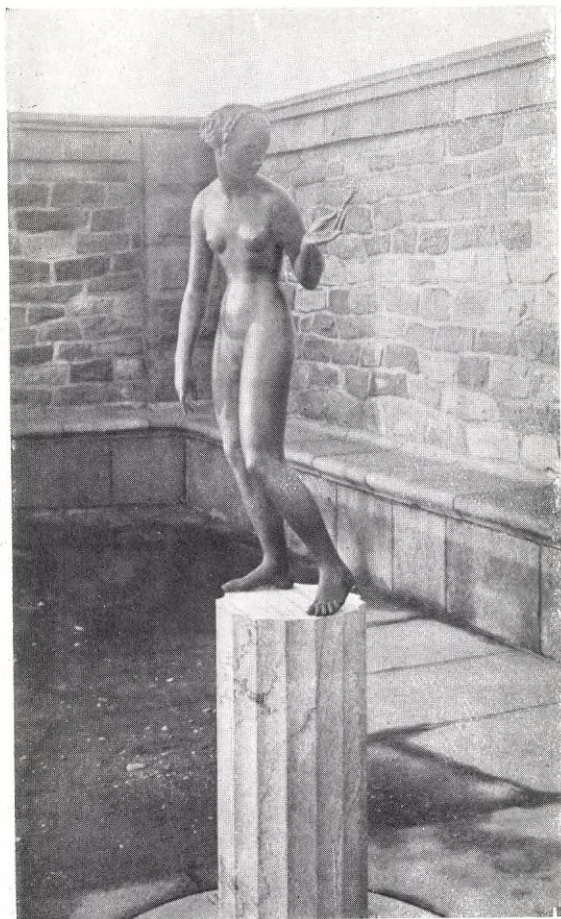
Text å sid. 227.

Efter fotografien.

Klicka. Aug. Rydberg. Klickenk., Gbg.

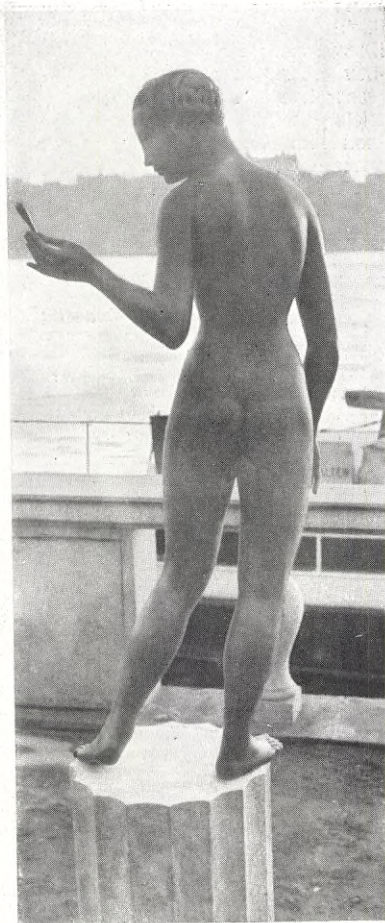

Fotos. Bildcentralen.

NYTT KONST-
VERK TILL
STOCKHOLMS
STADSHUS:
"Krokus", staty i
brons av Tore
Strindberg, upp-
ställd å terrassen
framför Stadshu-
set Statyen sedd
mot Stadshusmu-
ren samt mot Söder
och Mälaren.

På terrassen
framför Stock-
holms Stads-
hus har nu i
dagarne upp-
stälts en staty
i brons "Kro-
kus" av skulp-
tören Tore
Strindberg.
Den är en gåva
till Stadshuset
av den nyligen
upplösta För-
eningen för
Stockholms
prydande med
konstverk, som
på sin tid grun-
dades av hov-
intendenten
Axel Lilja, den
år 1921 bort-
gångne varmt
konstintressera-
de kommunal-

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

**INTERNATIONELLA
AUTOMOBILUTSTÄLLNINGEN
GÖTEBORG MAJ-JULI 1923**

Efter fotografier.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

BILPATRULL — EN NYHET FÖR BILTRAFIKEN.

T. v.: JUBILEUMSUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG 1923: Affisch för Internationella Automobilutställningen utförd av konstnären Carl Meurling, Göteborg.

mannen. En inskrift å sockeln till den nu uppsatta statyn meddelar också att densamma förutom att pryda Stadshuset även är avsedd att ge en påminnelse om Axel Liljas allmänna intresse för Stockholms konstnärliga prydande.

Aktiebolaget Stockholms centralgarage har efter utländskt mönster startat bilpatrulleringstjänst utefter landsvägarna i

Forts. å sid. 239.

T. v.: "TIGERN"
FRANKRIKES STORE
STATSMAN GEORGE
CLEMENCEAU hyllas
vid sin avresa från New
York med anledning av
det särskilda intresse
han ägnat antituberku-
losverksamheten. En li-
ten flicka Le Fevre
överlämnar åt honom en
symbolisk "hälsokedja".
— Hans privat-politiska
mission torde däremot
icke kunna betecknas
såsom framgångsrik.

Efter fotografi.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

T. h.: "VITA ÄLGEN",
en indianhövding som
rest över från Canada
till England för att till
konungen överlämna en
petition angående önske-
mål för indianernas ut-
bildning. "Vita Älgen"
är i det borgerliga li-
vet läkare i Vancouver
och heter dr Teewanna.

Efter fotografi.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

En indianhövding
av gammal, ärorik
stam och ändock en
fullgod representant
för modern kultur är
"Vita Älgen", som
nyligen landstigit i
England för att hos
engelske konungen
framlägga indianer-
nas i Canadas öns-

kemål om erhållandet av bättre skolor och bättre
bildningsmöjligheter över huvud taget. "Vita Älgen"

tillhör Cherokeeserna, vilka i sin tur äro en gren av
den kända Irokesstammen, men heter i det borger-

liga livet dr Tee-
wanna och är lä-
kare samt bosatt
i Vancouver, B i-
tish Columbia.
Han är även fi-
losofie doktor och
har nedlagt ett
förtjänstfullt ar-
bete för höjandet
av bildningsni-
vån hos sin ras,
vars representan-
ter i Canada upp-
gå till ej mindre
än en kvarts mil-
lion.

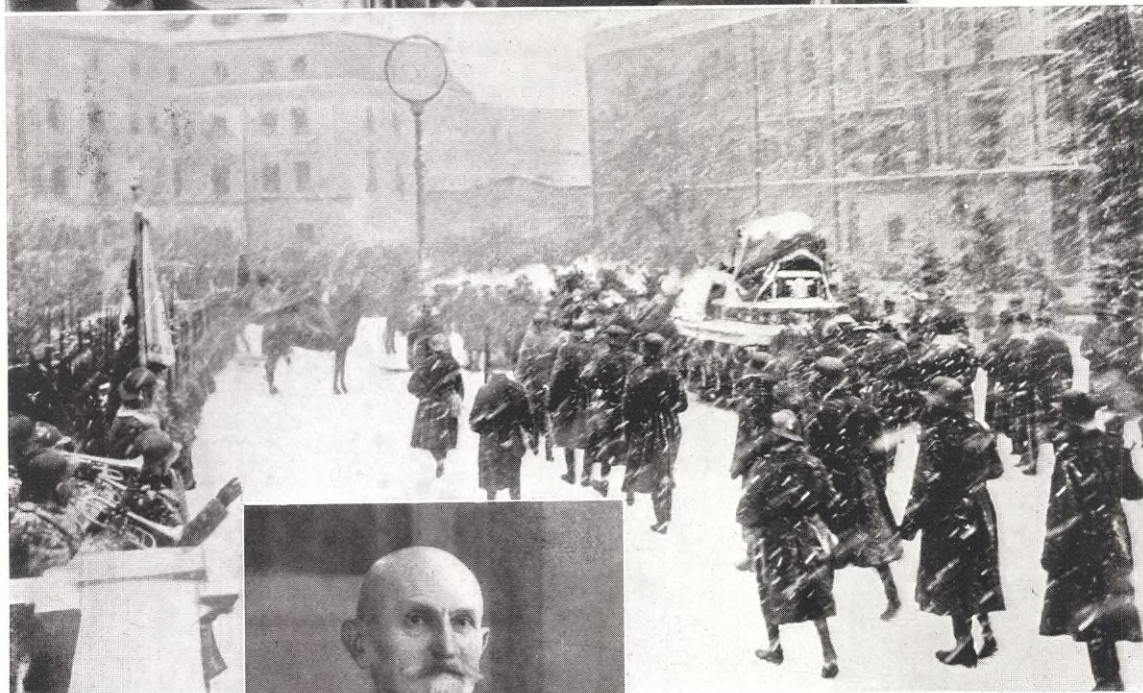
PRINS ANDREAS AV GREKLAND med gemål och döttrar i London. Efter nytagen foto. — Kliché: Gods, Ubg.

BLIV
MED-
ARBETARE
I
HVAR 8 DAG

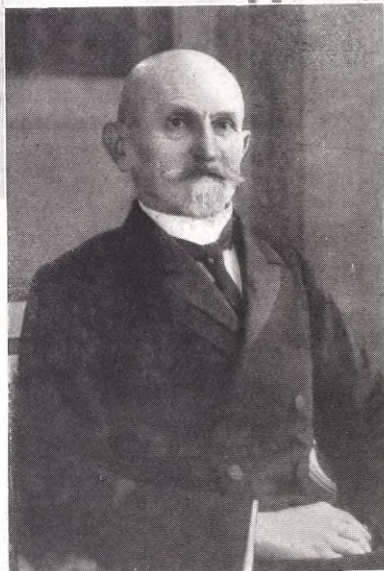
Presidentvalet i Polen den 20 december gav till resultat att vänsterpartiernas kandidat, polska sändebudet i London Stanislaus Wojciechowski med 298 röster mot högerpartiets 227 valdes att bekläda landets högsta ämbete. Den nye presidenten, som tagit synnerligen verksam del i socialistpartiets organisering på 1890-talet och senare ägnat ett betydande arbete åt den kooperativa

Överst: MARSKALK PILSUDSKI OCH PRESIDENT NARUTOWICZ, efter en foto. tagen dagen innan mordet å den senare.

Därunder: DEN MÖRDADE PRESIDENTENS POMPÖSA LIKFÄRD FRAMFÖR SLOTTET I WARSCHAU.

Nederst: WOJCIECHOWSKI, den efter mordet å föregångaren nyvalde presidenten.

Efter fotografier.

avbild: Sjöberg, Gog.

rörelsen, har tidigare innehaft inrikesministerportföljen inom såväl Paderewskis som Skulskis ministärer. Valets utgång har mottagits med större lugn än måhända väntat var, men den starka partisplittningen kommer utan tvivel att även i framtiden i hög grad äventyra landets lugn och ordning.

Den mördade presidenten Narutowicz' bisättning ägde rum den 22 dec. under lugna och högtidliga former. Liksom — trots det synnerligen ogynnsamma vädret — hundratusentals människor kantade sorgetågets väg, då den döde presidenten tidigare förts till slottet för att där under trenne dagar stå på lit de parade, så fann också vid bisättningen beklagandet av det hemska dådet många uttryck. Kistan bars av ministrar och generaler och den nye presidenten var närvarande.

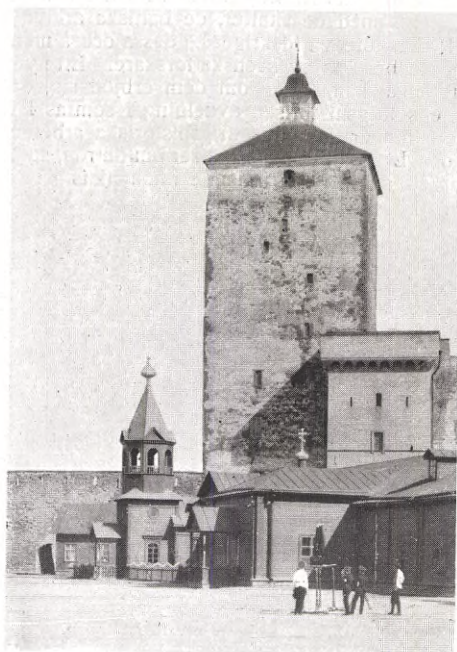
Efter fotograf.

NARVA: Utsikt över staden och slagfältet.

Kliché: Goëb, Obg.

Bland Sveriges erövringar på andra sidan Östersjön under 1500- och 1600-talet voro landförvärven i Estland och Livland de av natur- och kulturförhållanden starkast motiverade. Haven enade på ett annat sätt under en tid, då samfärdseln till lands erbjöd så stora svårigheter. Liksom Skandinaviska halvöns båda huvudstammar trängt fram efter var sin kust och vattnen bundit de skånska landskapen vid Danmark likaväl som Finland vid Sverige, var för oss en fortsatt ex-

pansion på den baltiska kusten naturlig. Även här tävlade havets enande förmåga länge framgångsrikt med upplandens attraktion. Östersjöprovinserna och Sverige kompletterade varandra ekonomiskt. Särskilt blev Livland Sveriges kornbod; en privilegierad spannmålsinförsel från andra sidan Östersjön kvarstod länge efter Nystadsfreden som en sista erinran om vårt transbaltiska välde. Till det starka naturliga och ekonomiska sammanhanget kom det kulturella: de tyska

Efter fotograf.

NARVA: Borgen.

Kliché: Goëb, Obg.

ordensriddarna, prelaterna och borgarna hade vänt de båda landskapens ansikte västerut och protestantismen riktade blickarna mot den nordgermanska kulturkrets, inom vilken Sverige framväxte till en alltmer betydande roll. Nödvändig och möjlig blev den svenska erövringen genom den baltiska ordensstatens upplösning. Endast ett eget besittningstagande kunde förebygga, att rikets farliga fiender satte sig fast i hotande närhet till Stockholm. Framgångsgjorde det till maxim,

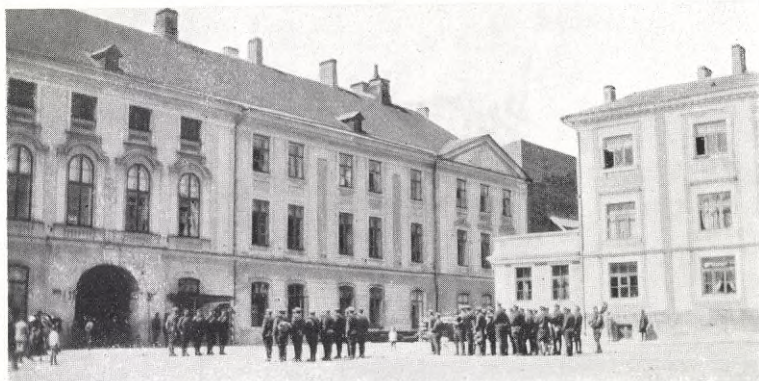

Efter fotograf.

RIGA: Rådhusorget.

Kliché: Goëb, Obg.

Efter fotografi

REVALS SLOTT.

Kliché: Geis, Öbg.

att Sveriges försvar borde förläggas till Östersjöns motsatta stränder.

Sveriges roll i de baltiska provinsernas historia består vid sidan av krigets värv främst i skapandet av en starkt organiserad förvaltning med traditioner som överlevde det nordiska krigets stormar och gävo fasthet åt det västerländska kulturarvet ännu långt efter den ryska erövringen. I Riga, Reval och Narva sutto svenska *generalguvernörer eller guvernörer*, vilkas arbets- och kansli vanor formade sig i anslutning till de svenska landshövdingarnas. *Tullväsendet*, av huvudsaklig betydelse vid försöken att övergå från natura- till penninghushållning inom statsförvaltningen, organiserades av Axel Oxenstierna. *Den lokala civilförvaltningen* ordnades, allt efter som de svenska vapnen framträngde, med den effektivitet i metoderna, som Gustaf Vasa under ett livslångt slitsamt arbete gjort till det svenska fögderiväsendets särmärke. *Rättsväsendet* reorganiserades, i Livland genom inrättandet av hovrätten i Dorpat i nära anslutning till svenska förebilder, i Estland, där förstörelsen varit mindre, i mera egenartade former. Vad Sverige genom inrättandet av *universitetet i Dorpat* sökte göra för den högre undervisningen, blev endast såsom uppfordande föredöme av bestående betydelse. Genomgripande torde däremot *kyrkans* insats förtjäna kallas, ej minst genom försöken att verkligen nå den icke tysktalande befolkningen.

Den svenska förvaltningens utveckling var emellertid endast ena sidan av den reorganisation, som under det svenska väldet följde på den förödande upplösningen vid och efter den gamla ordensstatens sammanstörtande.

Det fanns i enlighet med den svenska sextonhundratalsstatens traditioner utrymme även för de behärskade folkens egenart och självverksamhet. I mer eller mindre obrutet sammanhang med äldre inrättningar fortbestodo eller nyorganiserades de självstyrande korporationerna, städernas *magistrater* och *gillen* samt *ridderkapen*. Medan i Sverige konungadömets länge kraft-

Efter fotografi

REVAL.

Kliché: Geis Rütgrå & Klichéanstalt, Öbg.

fulla ledning i stort sett även under ständerförvaltningen bevarade statslivets enhetlighet, förelägo i Östersjöprovinserna alla förutsättningar för utbildandet av den utpräglade dualism, som i de typiska ständerförvaltningarna brukade söndra staterna hart när i två parallella organisationer.

Så småningom vidgade sig otvivelaktigt klyftan mellan den svenska förvaltningen med dess växande byråkratiskt-centraliserande och invellerande tendenser å ena sidan och de aristokratiska korporationerna å andra sidan. Sin kulmen nådde denna motsättning genom reduktionen, som hårt

drabbade den ledande klassen i de baltiska provinserna lika väl som i Sverige. Vården av kronans växande jordegendom uppdrogs åt särskilda *ekonomiståthållare*, som spelade en framskjuten roll i provinsens liv. För de livegna bönderna i Östersjöprovinserna betydde reduktionen ej samma sociala framsteg som för bönderna i Sverige, då agrarförvaltningen ej blev ombildad. Om den svenska förvaltningen alltjämt för den icke tyska befolkningen framstår som en gyllene tid, beror detta säkerligen främst på den för alla lika rättsvård, som hör till dess traditioner, och dess landsfaderliga omvårdnad, ej minst på det kyrkliga området.

Den föregående översikten har framhävt de viktigare myndigheter och korporationer, kring vilka arkiv framväxte under Östersjöprovinsernas svenska period. Vårt svenska riksarkiv rymmer, huvudsakligen i riksregistraturet, rådsprotokollen och kansliets långa serier av inkomna handlingar samt i kammararkivets akter och räkenskaper — av vilka dock stora serier utlämnats på den ryska regeringens begäran — ett stort material till Östersjöprovinsernas historia. Men det har dock länge stått klart för svenska historiker, att detta material ej kunde fullt komma till sin rätt utan att kompletteras med de skatter, de baltiska arkiven gömma. Redan före världskriget ha dessa också med vackert utbyte besökts av svenska forskare. Ett nytt tillfälle att taga kännedom om dem erbjöd sig, då generalstabens krigshistoriska avdelning i somras lät anställa forskningar för sina krigshistoriska arbeten i Estland och Lettland. Några notiser om de rön, som därvid gjordes, skola i det följande finna plats.

För de baltiska arkiven utgör den ryska förvaltningen i stort sett ett förfalletts skede, då oersättliga värden gingo förlorade genom vanvård eller avsiktlig förintelse; offer för den avsiktliga förintelsen, som opartiskt drabbade för-ryska och ryska arkivalier, blev bl. a. det svenska guvernörsarkivet i Narva. En vändning till det bättre kom dock till slut. Hedern därav tillhörde emellertid ej administrationen utan de självstyrande korporationerna, magistraterna och ridderskapen samt de livskraftiga baltiska historiska föreningarna. De uppgifter, som eljest bruka tillhöra statens centrala och lokala arkivdepåer, tillföll i växande mått ridderskapsarkiven. Dit samlades gamla domstols- och förvaltningsarkiv, godsarkiv och kyrkböcker. De ryska myndigheterna läto händelserna ha sin gång. Endast om generalguvernörsarkiven i Riga och Reval, inklusive deras från svensktiden härrörande serier, visade de sig svartsjuka. A ldeles obekanta blevo deras skatter ej. En eller annan forskare med goda relationer, bland dem även svenskar, sluppo in. Lösa handlingar eller seriefragment letade sig ut till enskilda samlare och kommo från deras gömmor stundom till de lärda sällskapens samlingar. Generalguvernörsarkivet i Riga ordnades på baltiskt initiativ, varpå en god förteckning däröver trycktes (1908). Men ännu, då världskriget utbröt, hörde det till estländska och livländska ridderskapsarkivens framtidsförhoppningar att få påtaga sig värden av de båda guvernementsarkiven och uppgiften att hålla dem tillgängliga för den fria forskningen.

Att det centrala materialet för det svenska skedets historia sålunda blev praktiskt taget oåtkomligt, samverkade med de baltiska tyskarnas nationella intressen och en rik, egenartad medeltidshistorias lockelser till att företrädesvis rikta uppmärksamheten på Ordenstid:n, på "Gammal-Livlands" självständighet och dess undergång alltså. Inom detta skede falla de viktigaste av de ofta storartade urkundspublikationer, genom vilka arkivens källskatter framlades. Och i de baltiska historikernas arbeten äger framställningen av självständighetsperioden och dess undergång en sakrikedom och konkretion, som kontrasterar mot den mera schematiska behandlingen av det svenska skedet. Att stora uppgifter väntade även inom detta, var man dock fullt medveten om.

Den baltiska arkivvården och den baltiska historieforskningen drabbades lika hårt av kriget och revolutionen. Med godsens indragning, ridderskapsförfattningarnas omstörtande och maktens övergång till de estniska och lettiska nationaliteterna borttrycktes själva grundvalarna för den dittillsvarande utvecklingen. Ryssarna bortsläpade stora massor av arkivalier, däribland det svenska generalguvernörsarkivet i Riga. Vad som blev kvar, var säkerligen mer än en gång allvarligt hotat under krigs- och revolutionsstormarna. Förluster uteblevo ej heller, men de blevo vida mindre än man kunnat frukta. Ett på flera områden framträdande intresse för de nybildade republikernas kulturella prestige och utveckling för- anledde också snart nog deras regeringar att taga sig av de hotade aktmassorna. Stora centralarkiv bildades, för Lettland i Riga, för Estland i Dorpat; till det sistnämnda fördes de till Ryssland bortsläpade arkivalierna, som den estniska regeringen med erkännansvärd raskhet återförskaffade. Vid sidan av centralarkiven bestå även andra arkiv, främst stadsarkiven, av vilka de i Riga, Reval och Dorpat alltjämt vårdas av sina förutvarande föreståndare. I Riga förvaltar det livländska arkivväsendets högförtjänte organisator Dr Herman Bruiningk ännu en del av de genom hans försorg till ridderskapsarkivet indragna och där ordnade arkiven. Vissa äldre arkiv ha i Reval åtminstone tills vidare kvarblivit i en för ministeriernas nyare handlingar avsedd depå.

Den svenske forskare, som kommer till Östersjöprovinserna, uppsöker naturligtvis först de båda svenska generalguvernörsarkiven i centralarkivet i Dorpat. Även om han rest ut med högt spända förväntningar, bli de knappast gäckade. Reval-arkivets serier börja under 1500-talets senare hälft, Riga-arkivets 1634 och fortgå sedan med växande rikhaltighet över hela svenska skedet; med Riga-arkivet är huvudbeståndet av den svenska förvaltningens från kammararkivet utlämnade baltiska 1600-talsräkenskaper förenat. De båda generalguvernörsarkiven kompletteras av Jakob De la Gardies papper, vilka på 1700 talet från Sverige fördes till en De la Gardies egendom i Östersjöprovinserna och sedermera till sin huvuddel hamnat i Dorpats universitetsbibliotek. Ett vackert minnesmärke av svensk förvaltning utgör en betydande kartsamling — huvudsakligen renovationer, utlämnade från svenska lantmäteristyrelsens arkiv — vilken förvaras i det i Reval kvarstående estländska ridderskapsarkivet; en motsvarande samling renoverade livländska godskartor bortfördes tyvärr under kriget från Riga till Ryssland och synes ej ha tillrättakommit. Den estländska överdomstolens (lanträttens) arkiv med serier, som nå långt upp i svensktiden, förvaras f. n. i Reval, den dorpatiska hovrättens arkiv befinner sig under Dr Bruiningks vård i Riga. I det av Dr Bruiningk förvaltade arkivet återfinner man även stora från de svenska ekonomiståthållarnas arkiv härrörande aktmassor med mycket viktiga bidrag till det stora nordiska krigets historia. Viktiga delar av det svenska universitetets arkiv förvaras i Dorpats universitetsbibliotek. Att det estniska ridderskapsarkivet kvarstår i Reval, är nyss nämnt; det livländska är indraget till centralarkivet i Riga.

Utrymmet medger ej att fortsätta uppräknningen och förbjuder varje försök att överblicka de olika arkivens och seriernas innehåll. Men även den mest kortfattade översikt över de svenska forskningarna i de baltiska provinserna sommaren 1922 skulle vara ofullständig utan ett omnämnande av det förekommande tillmötesgående, varmed expeditionens arbete överallt befrämjades. Då beredvilligheten att främja svensk forskning helt visst även i framtiden blir densamma, kunna de hittills nästan otillgängliga svenska guvernörs- resp. generalguvernörsarkiven i Reval och Riga anses öppnade för våra historiker.

Icke EN men

FLERA ROMANER

---

erhålla under 1923 ALLA läsare av

HVAR 8 DAG

— PRENUMERANTER OCH LÖSNUMMERKÖPARE —

Genom utökning av HVAR 8 DAGS följetong kommer dennas innehåll att under 1923 mer än fördubblas och sålunda omfatta

över 1,000 boksidor

Detta är HVAR 8 DAGS

Första nyhet för 1923.

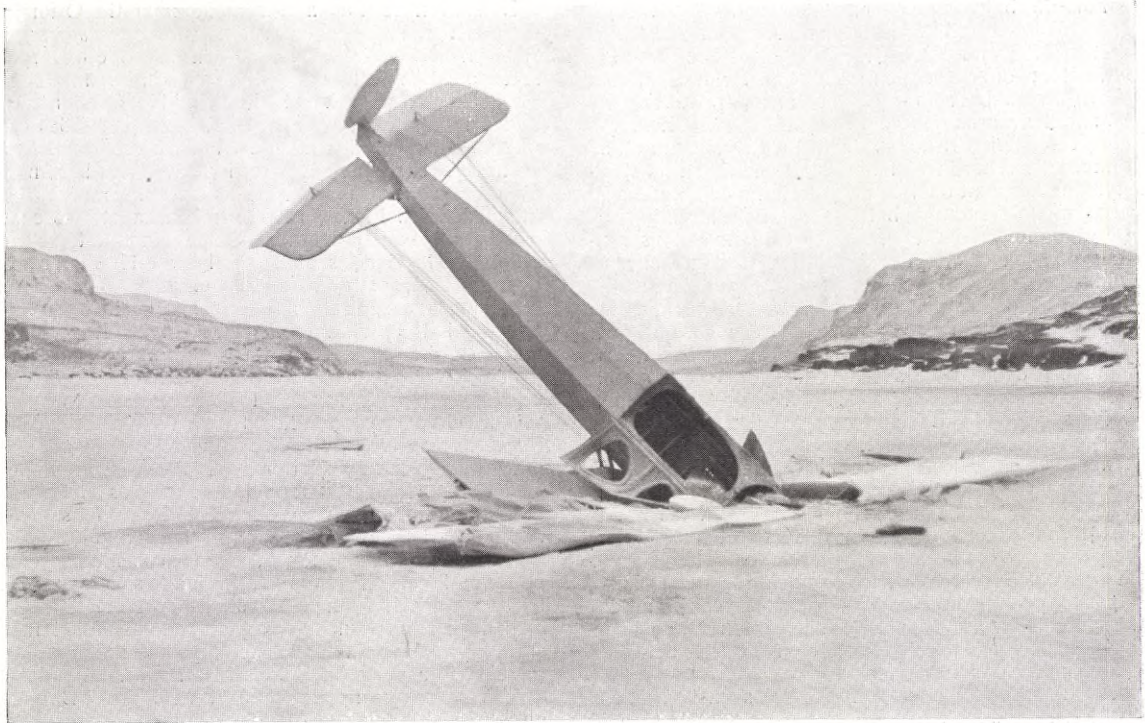
Flera följa.

Prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandeln på den tidskrift, som åtnjuter den stora bildade allmänhetens intresse och förtroende som ingen annan:

HVAR 8 DAG.

Helår 15:— Kvartal 4: 25

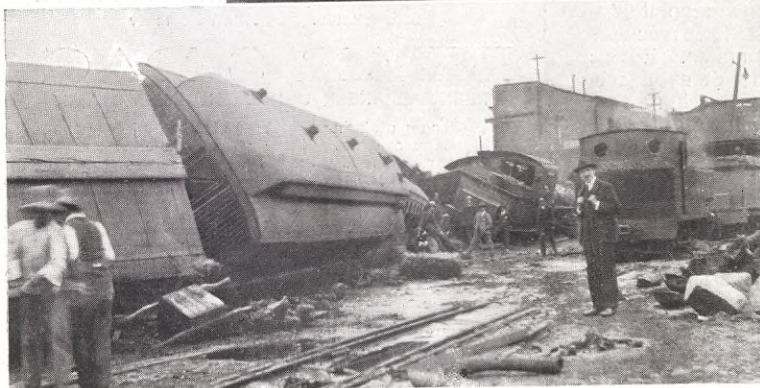

FLYGOLYCKA VID SUORVA å flygrouten Suorva—Porjus den 18:de december, varvid föraren ingenjör C. Hultström allvarligt skadades. — Amatörfoto. E. Gradén, Suorva. — Klucken Sjöberg, Gbg.

Den första flygolyckan på Porjusrouten, världens nordligaste flygroute, där sedan mer än två år regeljär lufttrafik uppehållits, inträffade den 18 dec., då nämligen ingenjör G. Hultström störtade vid Suorva, beläget ej långt från Stora sjöfallet, strax efter starten för en färd ned till Porjus. På grund av startplatsens instängda läge mellan klippväggarna uppkom där ofta rätt kraftiga och oberäk-

Forts. å sid. 239.

En jordbävning av ovanlig styrka hemsökte den 11 november Chile, vilket land som bekant tid efter

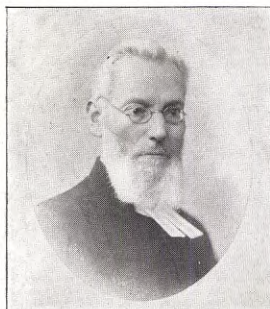

JORDBÄVNING I CHILE. Två bilder från den svårast hemsökta staden Coquimbo i vilken 210 personer dödades och många hundra hus förstördes. Ett järnvägsståg kastades över ända. — Amatörfotos insända av en landsman i Valparaiso. — Klucken Sjöberg, Gbg.

annan drabbas av svåra jordskalv och vulkaniska utbrott. De största förödelserna anställdes nu i Coquimbo, där ej mindre än 200 människor dödades och ungefär 500 hus förstördes. Jordskalvet anställde skador även å andra orter och man beräknar att, utom de i Coquimbo dödade, c:a 200 människor fått sätta livet till. — Seismografen i Lund har också inregistrerat jordbävningen och utslaget har befunnits vara ett av de starkaste, som någonsin inregistrerats i vårt land.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. F. HALLGREN
Teol. D:r. Kyrkoherde. — Kver-
restad. 70 år 10 jan.*

M. SCHMIDT.
Tandläkare. — Stockholm.
55 år 3 jan.*

I. J. E. G. STENBERG.
F. d. Professor. — Stockholm.
59 år 7 jan.*

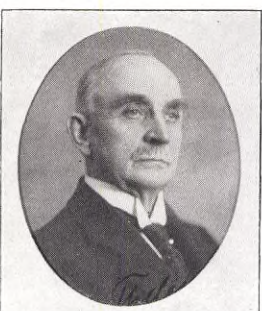
A. G. HEDENSKOOG.
Handlande. — Arvika.
50 år 5 jan.*

J. G. F. WRANGEL.
Generallöjtnant. — Stockholm.
65 år 1 jan.*

J. H. R. C:son KJELLBERG.
Bankdirektör. — Stockholm.
65 år 6 jan.*

C. T. F. THELANDER.
Ingeniör. — Stockholm.
65 år 11 jan.*

G. O. WALLENBERG.
Envoyé. — Konstantinopel.
55 år 6 jan.*

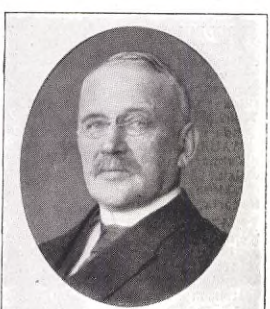
G. M. PFANNENSTILL.
Professor. Domprost. — Lund.
65 år 10 jan.*

J. A. EKLUND.
Biskop. — Karlstad.
60 år 7 jan.*

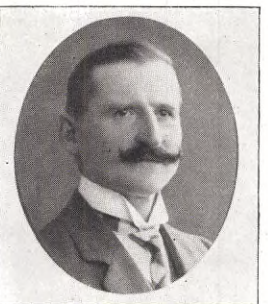
J. A. E. NORDIN.
Hovrättsråd. — Jönköping.
60 år 8 jan.*

V. H. WEHTJE,
v. Häradshövding. — Malmö.
60 år 11 jan.*

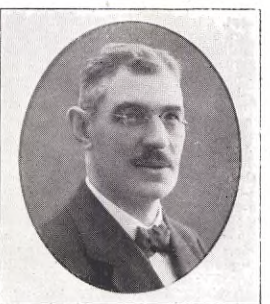
J. J. WINCKLER.
Apotekare. — Stockholm.
60 år 9 jan.*

N. G. WINCKLER.
Ingeniör. — Stockholm.
60 år 9 jan.*

E. A. SJÖBERG.
Hovfotograf — Karlsborg.
55 år 5 jan.*

O. PEHRSON.
Köpmän. — Varberg.
50 år 9 jan.*

Klubb: Aug. Sjöbergs Klubbans., Gbg

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. P. LUTHANDER †.
F. d. Skogsförv. Komm.-man.
Kölen. F. 1838. † 7 dec.

CH. WALLANDER †.
F. d. Kronolänsman. — Eksjö.
Född 1845. † 1 dec.*

R. H. FEYCHTING †.
Grosshandlande — Stockholm.
F. 1855 † 5 dec.*

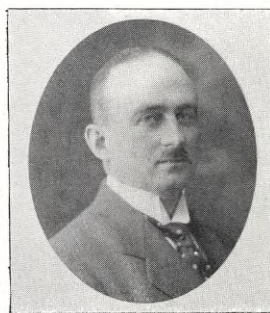
F. NILSSON †.
Fabrikör. — Stockholm.
F. 1877. † 26 dec.*

C. H. LARSON †.
F. d. Trafikchef. — Saltsjö-
baden. F. 1854. † 18 dec.*

G. BOUVENG †.
Överste — Linköping.
F. 1869. † 28 dec.*

H. O. ELLIOT †.
Kommandörkapten i. gr.
Stockholm. F. 1876. † 22 dec.*

J. STEN †.
Konstnär.
F. 1879. Död under resa i Indien.*
Källa: Aug. Sjöbergs Kläckare, Gbg

* Data här nedan.

FREDRIK HALLGREN. Stud. 74, prästv. 80, kyrkoh. i Loshult 91, i Kverrestad 02. Lär. v. Virginska skolan i Kristianst. 89-91. Medred. av Kristendom. o. vår tid sed. 07. Betydande boksamlare m. ett bibliotek på över 6,000 b. band, vilket av ägaren föreskrivits efter hans död skola utgöra ett lämbibl. f. Lunds stifts präster, varjämte han f. bibl. framtida tillväxt förbundit sig lämna ett belopp som redan nu uppgår t. omkr. kr. 30,000. Led. av K. humanist. vetenskapssamf. i Lund. Teol. hed.-dr. v. Lunds univ. 18. Utg. tal, predikn. o. upps.

MAURITS (MÄTTE) SCHMIDT. Stud. 86, tandlök.-ex. 90, prakt. tandlök. i Kalmar 90-04, sedan sistn. år i Stockholm. Styr.-led. i Sv. tandlök.-sällsk. 05-10, v. ordf. 07, ordf. 08-10; deleg. f. Sverige v. internat. tandlök. kongr. i Berlin 09; tills. m. H. Ramberg utg. Sv. tandlök.-sällsk. historia. Utg. ett band dikter.

EMERIK STENBERG. Elev v. Konstakad. 91-96, ff. prof. i figurmåln. v. Konsthögsk. i Stockh. 08, ord. prof. där 09-12, led. av Konstakad. I yngre år bosatt i Leksand varifrån hämtat motiv t. ett stort antal genremål; utfört ett betydande antal portr., merendels av officiell karaktär, av framtäande svenska män. Guldmedalj i München 09. Repres. i Nationalmus. Göteborg mus., Printz-Reg. Luitpolds av Bayern saml. Styr.-led. i Sv. konstnär.-fören. 09-13, Sv. konstnär. understödsfören. sdn 15, dess v. ordf. 20, ordf. 21; styr.-led. i Artist. o. litteratör. pens. fören. 22. Led. av Konstakad. förvaltn.-nmd sdn 21, utställn.-nmd sdn 20.

GUSTAF HEDENSKOG. Inneh. av möbel- o. musikaffär i Arvika sdn 98. Betydande konst- o. fornminnessamlare. Initiativtagare t. Värml. fornminnesmuseum invid Arvika, vars stora samlingar t. största delen hopbränts av H.

GUSTAF WRANGEL. Ujtn. v. Kronob. reg. 77, ltn. 84, v. Gen.-staben 85, kap. där 90, v. Västermorl. reg. 95, maj. i Gen.-staben 97, övjltn. v. Hälls. reg. 01, överste o. ch. f. Dalreg. 03-10, gen. maj. i a.: n o. ch. f. 6. arméfördeln. 10-16, chef f. 4. arméfördeln. samt överkommendant f. Stockh. garn. 17-19; gen.-löjtn. i a:n 17, i Generalitetets res. sdn sistn. år. Komm.-m. st. k. S. O.

JONAS KJELLBERG. Utex. fr. Bergsskolan i Stockholm 78, ing. v. Bofors 79-91, disp. f. a.-b. Bofors-Gullspång 92-96, verkst. dir. f. a.-b. Råmen-Liljedal 85; kamr. v. Järnkont. 96-99, verkst. dir. f. Skand. kred.-styr. sedan 99, dess ordf. sedan 17. Ordf. i styrna f. Sv. Bankfören. 14-22, Traf.-a.-b. Grängsb.-Oxelös., Luossav.-Kirunav., Bofors-Gullsp., Grängsb. gruv. a.-b., Kiruna fastig.-a.-b., Gelliv. malmfält, Uddeholms a.-b. sdn 20; ordf. i fullm. f. Järnkont. sdn 19; v. ordf. i Nora bergsl. järnv.-a.-b. Oxelös.-Flen-Väst. järnv.-a.-b., Emiss.-inst.; styr.-led. i Örebro-Köping järnv.-a.-b. Led. av Järnvägsrådet sdn 08, Stat. ind.-komm. 14, fin.-råd; fullm. f. pens.-försäkr.-fonden sdn 16; särsk. led. av styr. f. Riksförsäkr.-anst. led. av Lagrådet v. vissa lagår. 09-11. Förste hed.-led. av Ingenjörsvet.-akad. Led. av Riksd. F. K. 10-11. Biografi o. porträtt ärg. XV: 28.

THORE THELANDER. Avg.-ex. fr. Teknolog. inst. i Stockh. 79, konstrukt. o. chef f. ritkont. v. Bergsunds mek. verkst. 81-04, chef f. verkstaden 04-12. Sdn sistn. år inneh. av firmen Sv. Järnkonstruktion Thore Thelanders i Stockh. Led. av Sv. Teknologfören. 76, v. ordf. i dess 2 sekt. 92-93, led. av dess styr. 03-05, v. ordf. i avd. f. skeppsbygn.-konst 08-11, ordf. 18-20. Led. av Inst. of Naval Archit., London sdn 11. Stadsfullm. sdn 06. Led. av styr. f. Stockh. arbetsförmödl. 04-06. Led. av styrna f. slakthus o. saluhall 07-12, navig.-skolan sdn 10, gas- o. elektr.-verkst. 12-21, v. ordf. 16-21; led. av styrna f. Bergsunds mek. verkst. a.-b.

08-11, Tekn.-skolan sdn 21. Led. av Stockh. beredn.-utsk. i stadskoll. 12-21.

GUSTAF WALLEBERG. Ujtn. v. Flott. 82, löjtn. 87, i res. 91, kapten där 92; skeppsred. i Stockh. 86, verkst. dir. f. järnv.-a.-b. Stockh.-Saltsjön 92-96, f. red.-a.-b. Sveige-Kontinenten 96. Led. av Riksd. A. K. 1900-06. Envoyé o. gen.-konsul i Tokio samt env. i Peking 07-18, i Konstantinopel o. Sofia sdn 21. Komm. m. st. K. N. O.

MAGNUS PFANNENSTILL. Stud. 77, teor. teol. ex. 80, prakt. teol.-ex. 81, fil. kand. 85, teol. kand. 90, teol. dr. 07. Prästv. 93, doc. i system. teol. 92, prof. i prakt. teol. o. moralteol. samt kyrkoh. i Husie 1900, prof. system. teol. samt kyrkoh. i Helsingb. 09, förte. teol. prof. o. domprost i Lund 12. Led. av kyrkomöt. 08, 09, 10, 15, 18, 20; censor v. stud.-ex. 10-13, medl. av komm. f. prebendeinst. avskaff. samt av psalmbokskomm. Led. av K. humanist. vetenskapssamf. i Lund. Biografi o. helsid.-portr. ärg. XIII: 24.

JOHAN EKLUND. Stud. 83, teol. kand. 90, teol. dr. 07; prästv. 92, e. o. lekt. i Göteborg. 89-92, docent i apologetik 96, tillf. professor i teol. prenot. o. encykl. 99-1900; domprost i Kalmar 02, biskop över Karlstad stift o. kyrkoh. i St. Kil 07.

ALBERT NORDIN. Stud. 81, hovr.-ex. 86, v. hvd. 89, fiskal i Göta hovr. 93, ass. 97, hovr.-råd 06. Led. av lönereg.-komm. 08; sakkunn. i Just.-dep. v. utarbet. av ny arbetsordn. f. hovrätterna 09. Led. o. ordf. i fattigv.-styr. 96-02, led. av kyrkoråd 08-10, av tax.-o. prövn.-nmd 02-05. Insepekt. f. elem.-lärov. f. fl. sdn 06. Stadsfullm. sdn 1900, dess ordf. sdn 11.

ERNST WEHTJE. Stud. 80, jur. kand. 87, v. hvd. 89, länsnot. i Malmöh. län 92, kr.-fogde i Oxie o. Skytts här. fögd. 98, avsk. 03; sekr. h. stadsfullm. i Malmö 90-05. Sedan 10 ordf. i Skåns hand.-kamm. omf. Skåne o. södra Halland. Led. av Malmö stadsfullm. 05-08 o. sedan 15, v. ordf. 16-17 o. 19-22, ordf. 18. Led. av komm.-fullm. i Limhamns köping o. ordf. i dess komm.-nmd. 07-13. Verkst. dir. i Skån. cement a.-b. sdn 03, styr.-ordf. i Sv. cement försäljn. a.-b., i Skån. cementgjut., styr.-led. i Sv. stadsförb., Sv. ind.-före., Skand. Kred. A.-B. Biografi o. helsid.-portr. ärg. XVI: 47.

JOHAN WINCKLER. Apot.-ex. 92, innehav. av apot. i Tidaholm 11, av apot. Elgen i Stockh. sdn 21. V. ordf. i hälsov.-nmd i Tidaholm 15-21. Stat. kontroll. v. Vulcans fabr. f. fosfortändst. V. ordf. i Västgötakretsens av Sv. apotekareförb. 20.

NILS WINCKLER. Anst. v. Ludvigsbergs mek. verkst. a.-b. 85-19, sdn sistn. år disp. f. Billmans fabr. o. hand.-a.-b., Stockholm.

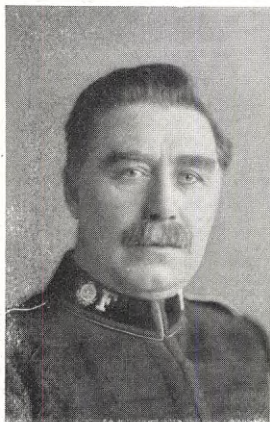
OSCAR PEHRSON. Verkst. dir. i Varbergs lysolja a.-b. sdn 08. Stadsfullm., ordf. i fattigv.-styr. sdn 14.

CHRISTIAN WALLANDER †. Stud. 63, länsmans-ex. 79, kronolänsman i Västgö 80-82, i Södra Vedbo häraids norra distr. 82-14. På sin tid framsätande kommunalman.

HENRIK FEYCHTING †. Sdn 83 inneh. av den av fadern på sin tid etabl. betydande järnhandelsfirmen G. R. Feychting i Stockholm. En av stift. av Stockh. järnkramhandl.-fören. dess ordf. t. 20. Led. av borgerskap. förmödl.-komm., en av borgerskapets äldste. Var en inom Stockh. ordensväsen lika framstående som populär personlighet. Skicklig rörsman, var han en av de ledande inom segelsporten i huvudstaden.

FRITZ NILSSON †. Övertog efter avslut. elem.-studier faderns bageri-affä. Mångårig led. av Sv. bageriidk.-fören. centralstyr. o. verkst. utsk., av Stockh. bageriidk.-fören. styr., sdn 20 v. ordf. i den förra o. ordf. i den senare. Styr. 13 led. av Stockh. stadsfullm., en av stadens repres. i Stockh. spårvägsstyr., v. verkst. dir. i Katarina fattigv.-styr., led. av styr. f. Stockh. stads älderdomshem.

Efter fotografie

Kliché: Göta Riksbank & Klichéanstalt, Öbg.

TILL FRÄLSNINGSARMÉNS I SVERIGE 40-ÅRSJUBILEUM:

KOMMENDÖR G. MITCHELL.
F. A:s i Sverige högste ledare.

HUVUDKVARTERET ÖSTERMALMSGATAN 24-26
I STOCKHOLM.

KOMMENDÖR
HANNA OUCHTERLONY.

Frälsningsarmén i Sverige firade den 28 december 40-årsjubileum med ett stort möte i Auditorium i Stockholm varvid hela den stora lokalen var till trängsel fylld av anhängare och vänner av den märkliga rörelsen. Det var nämligen denna dag jämt 40 år sedan det första mötet hölls i Stockholm, i dåvarande Ladugårdslandsteatern under ledning av fröken, kommandör Hanna Ouchterlony, vilken var närvarande också vid mötet i Auditorium. Såsom många ännu torde påminna sig väckte frälsningsarmérörelsen vid sitt första framträdande i Sverige långt ifrån odelade sympatier och mycket fingo pionjärerna utstå i form av störande och myrten, polisförhör och allehanda för-

följelser. Arbetet gick dock framåt med obetydlig fart och från Stockholm spred sig rörelsen utöver landet i det kårer startades i Göteborg, Uppsala, Norrköping, Malmö, Visby och Sundsvall. År 1887 uppfördes det s. k. Templet i Stockholm, och samma år avlade general William Booth sitt första besök hos den unga svenska armén. Sedermera besökte den gamle generalen många gånger Sverige, senast 1911, och uttalade sin varma tillfredsställelse med arbetet här. Sin största betydelse här liksom annorstädes har armén haft genom sin storartade sociala verksamhet, som också efterhand utvidgats till utomordentligt betydande omfattning.

(TILLHÖR VEKANS PORTRÄTTGALLERI.)

CARL LARSON †. Stat.-skr. 75, stat.-insp. v. Jakobsberg o. Skuituna 76-89; traf.-chefsassist. v. Stockh.-Rimbo järnv. o. stat.-insp. v. Stockh. östra stat. 89-94, traf.-chef o. förestånd. f. ban- o. maskinavd. v. Stockh.-Saltsjöns järnv. 94-13. Kamrer i Sv. järnv.-fören. Ordfr. i komm.-st. o. komm.-fullm. i Saltsjöbaden 09-13, ordfr. i vägstyr. 06-13, led. av kyrkoråd. Landstingsman 05-15.

GUSTAF BOUVENG †. Uljtn. v. Uppl. reg. 89, ljttn. v. Gen.-stab. 98, kapt. v. Gen.-st. 02, i Uppl. reg. 04, v. Kalm. reg. 06; lär. i taktik v. Krigshögsk. 02-08 o. 10-12; stabschef v. Millitärbef. på Gottl. 03-05, v. 5 arméfördeln. 08-19; maj. v. Gen.-st. 08, v. Svea livg. 10, chef f. Krigsskolan 12-16. Öv.-ljttn. i res. 12, överste i an 15, överste o. chef f. A. livgren.-reg. sdn 16. Led. av Krigsvet.-akad.

HARALD ELLIÖT †. Uljtn. v. Flott. 97, komm.-kapt. 2 gr. 18, 1 gr. 21. Deltog i korv. Balders västind. resa 1900-01, i korv. Frejas Medelhavs-exp. 05-06, militärkommisarie på Åland under den svenska Ålands-exped. 18. Led. av Slesvigkommissionen 19. Vid olika tillf. under flera år fästad v. marinstab. — På sin tid kommanderad å ryska kejsarjakten Standard samt senare marinattaché i Petrograd. Omkom genom olyckshändelse v. en slädtur i Rättvik.

JOHN STEN †. Utgången från ett bondehem i Hälsingland kom S. i unga år t. Kristiania där han utbild. sig till yrkesmålare; vann intäide i Tekn. skolan, anlätades v. dekorationsmål. o. övergick t. konstnärsbanan. — Jämförelsevis okänd i sitt hemland slog han först v. utställningar i Stockh. o. Göteborg 18 helt igenom o. vann namn som en betydande konstnär. Sjuklig reste han sistl. sommar t. tropikerna där han nu plötsligt avlidit.

BILPATRULL. Forts. fr. sid. 239.

Stockholms närhet, till att börja med endast å två linjer Stockholm—Rotebro och Stockholm—Stäket. För ändamålet har insatts två stycken Ford 1-tonslastbilar, vilka föras av duktiga mekaniker och avse att lämna hjälp vid alla slags större eller mindre bilmissöden. Vid skada å människor skall ju alltid en första hjälp kunna lämnas. Detta slags patrullerbilar, som äro de första i sitt slag i Sverige men som i England och Amerika redan sedan länge varit en vanlig företeelse och ingått som ett viktigt led i de stora bilklubbarnes verksamhet, torde alltså kunna komma att bli till ovärderlig nytta. Till sommaren är det meningen att insätta patrullbilar även på vägarne till Södertälje och Saltsjöbaden. Även å många

andra platser i vårt land skulle de tvivelsutan vara till stort gagn.

*

FLYGOLYCKAN. Forts. fr. sid. 236.

neliga vindar och en sådan grep vid olyckstillfället maskinen, då denna nått ungefär 60 meters höjd och slungade den handlost mot Kärtejaurs is, som genomböts. Ingenjör Hultström, som förde maskinen, kom i vattnet och skadades allvarligt, medan de två medföljande passagerarna, arbetschefen vid Suorvadammen, ingenjör E. Hennel och filmregissör C. R. Borg undsluppo nästan oskadda.

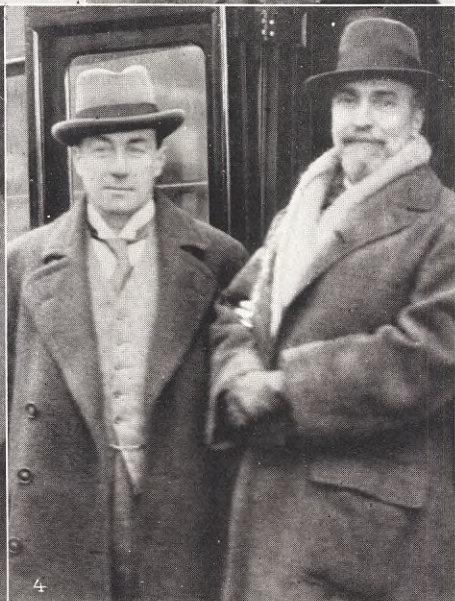
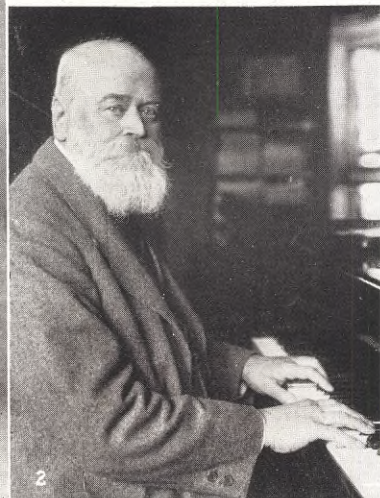
I samband med denna olyckshändelse utfördes en synnerligen vacker flygarbragd. Då nämligen routens andre flygare, ingenjör Rob. Holmén i Porjus, genom radiotelegram erhöill underrättelse om det inträffade, begav han sig genast, åtföljd av d:r Hilding Wikberg, trots det rådande mörkret på väg till Suorva för att bringa hjälp. Redan i vanliga fall är flygningen där uppe en allt annat än lätt uppgift och det djupa mörkret gjorde den givetvis till ett synnerligen riskabelt företag, men tack vare detta snabba ingripande synes nu ing. Hultströms liv kunna räddas. Svenska Aeroklubben har också som ett erkännande för den modiga handlingen beslutat tilldela ing. Holmén och d:r Wikberg klubbens plakett.

Hrr Fotografjer uppmanas att vid insändandet av fo o grafter till HVAR 8 DAG tillse, att firmanamnet är anbragt på fotografiets baksida. Endast då angives firmanamnet.

2. PROFESSOR HEINRICH BARTH, den även här i Sverige mycket kände pianoläraren, har avlidit vid 76 års ålder.

1. LOUIS PASTEUR-JUBILEET I PARIS. *Presidenten Millerand ankommer till Institut Pasteur.*

3. ENGLANDS NYE AMBASSADÖR I FRANKRIKE MARKISEN AV CREWE (x) ankommer jämte markisinnan till Paris.

4. MR STANLEY BALDWIN, *Englands finansminister (t. v.) och MR MONTAGUE NORMAN, chef för Bank of England, avresa till Förenta Staterna för att där förhandla angående Englands skulder till Staterna.*

5. REV. DR JOHN STRATON, *en prästerlig Ku Klux Klan-man som ställts under bevakning liksom hela ligan, vilken nu skall utdrivas från New York. Den lär planera verksamhet i Europa, där väl denna specifikt amerikanska camorra torde få föga att utträta.* Kliché: Göta Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg